

Чл. 4 – Използване на произведения и други обекти в рамките на цифрови и трансгранични преподавателски дейности

Използване на произведения в и извън пределите на авторското право за илюстриране при преподаване (напр. показване на картина или възпроизвеждане на част от предаване) са особено значение за образованието. Такова е и използването на и цитирането от защитени от авторското право произведения в академични дисертации.

Модерното обучение често се осъществява чрез цифрови инструменти в класната стая или онлайн при дистанционно обучение. Както бе признато в стратегическа рамка „Образование и обучение 2020“, приета през 2009 г. Неформалното и самостоятелното образование има значителна роля в постигането на целите на ЕС.

В момента, обаче, съществуващото изключение, датиращо от 2001 г. е само възможност. Докато много държави са го приели, остава неясно дали то трябва да се прилага в цифрово или дистанционното обучение и в частност при трансграничното обучение (напр. при широко достъпни открити онлайн курсове). Също така няма яснота за това дали библиотеките, които всяка година предлагат обучение на близо 24 милиона европейци, могат да използват това изключение.

Нашето искане:

- Да се гарантира, че изключението се отнася както до цифрови така и до нецифрови приложения с цел максимално да се облекчи използването му от различни организации предлагащи обучение.
- Да се гарантира, че това изключение се отнася и за библиотеки и институции от областта на културното наследство като институции предлагащи неформалното и самостоятелното образование на 24 милиона европейци.
- Да се гарантира, че когато на носителите на авторски права се предлага компенсация, това ще става само когато е налице нарушение на техните права.
- Да се гарантира, че изключението се отнася и за научните изследвания, като се има предвид че това е също дейност в публичен интерес.

Какво предлага Комисията? Създава задължително изключение за цифрово използване на обекти на авторското право за илюстрации при обучение в училища, университети и центрове за професионално обучение. Тези обучения могат да се осъществят или в класна стая, или дистанционно, включително трансгранично. В последния случай се прилага правото на страната, от която произхожда обекта.

Страните членки имат възможността да изключат приложението на това изключение, когато съществуват „адекватни“ лицензии, както и възможност да бъде предложено обезщетение на носителите на авторски права за вреди, причинени при използването на техните произведения в образованието.

Какво липсва в предложението? Това изключение създава различни режими по отношение на цифровото използване на материали и на аналогово използване. Макар да е обнадеждаващо, че изключението е задължително, фактът, че може да бъде дерогирано от лицензионни споразумения, го прави потенциално безсмислено. Така държавите членки имат много възможности да изключват произведения, разширявайки това действие до повече ресурси, а не само за учебниците, както и да дефинират понятието „адекватни лицензии“ в този контекст. Нещо повече, изглежда, че изключението се отнася само за формалното образование, като е малко вероятно библиотеките да бъдат включени в обхвата на изключението. И накрая, няма разпоредба, която да подчертае, че в случаите когато изключението се прилага, то няма да може да бъде дерогирано от договорни клаузи.